

Výchovné poradenství

Úvod

Úspěch žáků při vzdělávání je podmíněn mnoha faktory, které se vzájemně prolínají. Předpokladem pro **školní úspěšnost** je především dostatečné rozvinutí intelektových schopností dítěte. Jejich plné využití však může být z nějakého důvodu zablokováno, ať již jako důsledek dlouhodobého vývoje, nebo důsledek neočekávaných okolností v životě žáka.

V takovém případě hovoříme o tzv. **relativní školní neúspěšnosti**.

Oslabený výkon žáka bývá způsoben např.:

- nízkou sebedůvěrou,
- špatným sebehodnocením,
- nedostatečnou motivací,
- negativním postojem ke škole,
- mimořádnou událostí v rodině,
- jinými emočními či zdravotními problémy.

Faktory ovlivňující úspěch či neúspěch žáka:

Osobnost dítěte

- snížená inteligence,
- nedostatečná paměť,
- emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži,
- poruchy chování,
- zdravotní komplikace,
- snížené nadání pro určitý předmět.

Rodinné zázemí v kulturně odlišných podmínkách

- jiný hodnotový žebříček,
- jazyková bariéra.

Rodinné prostředí s nedostatečným zájmem o školu a školní dění

- nedostatek motivačních impulzů,
- negativní postoj rodičů směrem ke škole.

Rodinné prostředí zaměřené na výkon nebo příliš ochranné vztahy ve škole a mezi vrstevníky

- (ne)příznivé sociální klima

Cílem školy je reagovat na změny ve výkonu žáka co nejdříve. Pokusit se rozpoznat příčiny selhání, aby mohla včas škola přistoupit k nastavení podpurných opatření, které by napomohly k zlepšení stávající situace. Celkové řešení problémových situací se proto neobejde bez zvýšené spolupráce s rodinou žáka. Stejně tak jako využití spolupráce s dalšími odborníky (např. školské poradenské zařízení apod.).

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BROZANY NAD OHŘÍ, příspěvková organizace

Adresa: Školní 36, Brozany nad Ohří, PSČ 411 81,
telefon: 739 558 730, email: reditelna@skola-brozany.cz

Škola usiluje o vytváření takových podmínek ke vzdělávání, které by co nejvíce eliminovaly riziko selhávání žáků. I z tohoto důvodu v naší škole působí školní speciální pedagog, školní metodik prevence a výchovný poradce.

V současné době má naše škola 6 asistentů pedagoga.

Řešení školní neúspěšnosti

Je důležité podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, která by odhalila konkrétní příčiny jeho selhávání ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak škole umožní nastavit vhodná opatření. Snažíme se reagovat včas, aby byl žák schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátil mezi „úspěšné žáky“.

Opatření volíme vždy **individuálně** na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění:

- kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů, včetně kompenzačních pomůcek na základě doporučení školského poradenského zařízení (dále ŠPZ),
- integrace žáka nebo individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP).

2. Odchyłka v celkové úrovni inteligence:

- žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností,
- vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu,
- možnost opravit si známku,
- individuální konzultace ve vyučování i mimo něj,
- spolupráce se ŠPZ – integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.

3. Žáci, jejichž neúspěšnost souvisí spíše s **mimo osobnostními** faktory – kulturně-odlišné prostředí a znevýhodnění vyplývající ze situace rodinného prostředí:

- motivace žáka k učení,
- spolupráce s rodinou,
- vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách,
- přístup k internetu ve škole,
- práce s klimatem třídy a začleňování těchto dětí do majoritního kolektivu.

4. Žáci s vysokou **absencí** jsou také často ohroženi školní neúspěšností:

- je důležité včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky – doučování, plán dostudování učiva a harmonogram dozkoušení,
- konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví harmonogram a různé způsoby podpory dítěte.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BROZANY NAD OHŘÍ, příspěvková organizace

**Adresa: Školní 36, Brozany nad Ohří, PSČ 411 81,
telefon: 739 558 730, email: reditelna@skola-brozany.cz**

Postup školy při řešení školní neúspěšnosti

- Případná zjištění konzultuje příslušný vyučující v co nejkratším termínu s třídním učitelem žáka. Ten neprodleně informuje výchovného poradce a následně zákonného zástupce. Žákovi je následně školou poskytnuta podpora 1. stupně.
- Je-li situace vyhodnocena jako závažnější, tj. neúspěch je způsoben více faktory, doporučí třídní učitel (**po konzultaci s výchovným poradcem**) zákonnému zástupci návštěvu ŠPZ, popř. konzultaci jiného odborníka.
- Kromě okamžitého zjišťování poklesu výkonu žáka, jsou zákonní zástupci pravidelně informováni o (ne)prospěchu v rámci pravidelného čtvrtletního hodnocení.

Žáci, kteří byli hodnoceni jako neprospívající, nebo žáci, u kterých byl shledán výrazný pokles školních výsledků:

- V nejkratším termínu jsou iniciovány schůzky, na kterých jsou prodiskutovány vhodné postupy. Účastníky jsou třídní učitel, výchovný poradce, učitel/é příslušných předmětů, následně zákonní zástupci, popř. vedení školy či zástupce ŠPZ (dle závažnosti).
- Navrženy budou možnosti a opatření vedoucí k nápravě, zároveň bude navržen termín kontrolní schůzky, na které bude vyhodnocena úspěšnost zvolených postupů.
- Vždy je nabízena možnost využít individuální konzultace žáka s výchovnou poradkyní (nastavení podpory při učení) či metodikem prevence (jsou-li zjištěny důvody v oblasti sociální).
- Nedojde-li k nápravě stávající situace, je zpravidla doporučeno vyšetření v ŠPZ.

Žáci, u kterých došlo k poklesu výkonu z důvodu dlouhodobé nemoci nebo jiných komplikací:

- Důležité je včas nabídnout žákům podporu při zvládnutí zameškané látky ve všech předmětech.
- Sestavení realizovatelného plánu dostudování učiva a harmonogramu dozkoušení. Možnost konzultace s žákem a rodiči - navržení různých způsobů podpory dítěte.

Poskytování podpůrných opatření (formy a metody práce)

Možné formy a metody práce:

- stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním),
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva,
- zadání práce pro domácí přípravu,
- dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem,
- možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, možnost doučování,
- užívání podpůrných opatření,
- oznámení písemné práce dopředu,
- stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva,
- možnost opakovaného opravného pokusu,
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu,

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BROZANY NAD OHŘÍ, příspěvková organizace

**Adresa: Školní 36, Brozany nad Ohří, PSČ 411 81,
telefon: 739 558 730, email: reditelna@skola-brozany.cz**

- individuální práce s žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny,
- pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu,
- podpora při výuce,
- při výkladu nového učiva.

Funkčnost poskytovaných podpůrných opatření jsou ve stanovené době vyhodnocovány.

Sebedůvěra a sebehodnocení žáků ve vztahu ke školní práci

Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry. Důležité je, aby dítě mělo k sobě kladný vztah a dostatečně si uvědomovalo svoji vlastní důležitost a jedinečnost. Takový přístup pak výrazně kladně ovlivňuje jeho postoj ke školní práci.

Základem úspěchu je dostatečné množství sebedůvěry, které umožňuje dítěti pracovat na úrovni, která odpovídá jeho schopnostem. Naopak nízká míra sebedůvěry brání dosažení očekávaných výsledků. Děti s nízkou sebedůvěrou bývají nejisté, mívají velké obavy z případného selhání a tím mají i větší sklon k různým úzkostem. Každé dítě má dle svých možností, potřebu zažívat úspěch.

Špatné sebehodnocení je příčinou toho, že dítě přestává usilovat o dobrý prospěch ve škole a na školní práci rezignuje. Důsledkem selhání žáka a zhoršení jeho prospěchu může být jednak špatný postoj ke škole nebo také nedostatek motivace. Rodič může schopnosti dítěte podceňovat, ale naopak i přeceňovat. Jestliže rodiče kladou na dítě nepřiměřené požadavky, dochází pak k opakovanému selhávání. Projevené zklamání rodičů pak dítě velmi snadno projektuje do názoru a pohledu na sebe sama, čímž dochází k dalšímu oslabování sebedůvěry.

Jak lze podporovat a podněcovat sebedůvěru žáka:

- **Klademe na dítě přiměřené nároky, které nepřekračují jeho schopnosti!**
- **Oceňujeme jeho jedinečnost a vyhýbáme se srovnávání!**
- **Dbáme na smysl pro zvědavost!**
- **Zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky!**
- **Pomáháme dítěti s přijetím sama sebe tím, že mu dáváme najevo naše přijetí!**
- **Umožňujeme dítěti vyslovit svůj vlastní názor!**
- **Jsme mu osobně nápomocni!**
- **Pomáháme nacházet alternativní řešení!**
- **Oceňujeme schopnost vcítění se do pocitů druhých!**
- **Radujeme se z jeho úspěchů!**
- **Motivujeme ho k práci!**

Schéma postupu školy při prvotních projevech vzdělávacích obtíží žáka

Učitel upozorní třídního učitele na zhoršující se prospěch žáka v daném předmětu, popř. TU při pravidelné kontrole známek v evidenčním systému „Škola online“, zjistí zvyšující se počet

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BROZANY NAD OHŘÍ, příspěvková organizace

**Adresa: Školní 36, Brozany nad Ohří, PSČ 411 81,
telefon: 739 558 730, email: reditelna@skola-brozany.cz**

špatných známek žáka. Podnět k řešení neprospěchu žáka však může vznést zákonný zástupce žáka, výchovný poradce či vedení školy na základě objektivně zjištěných skutečností.

Třídní učitel obratem informuje výchovného poradce a sjednává společnou schůzku i s příslušným učitelem. Pokud se jedná o žáka s potřebou podpůrných opatření (tj. má doporučení z poradny), tým společně vyhodnotí, zda vzniklé problémy nemohou souviset s jeho znevýhodněním, popř. s nedostatečnou podporou žáka ve vztahu k jeho diagnóze.

Z jednání je vyhotoven zápis o dalším plánovaném postupu. Ten zpravidla obsahuje konkrétní kroky k odstranění nedostatků ve vzdělávací oblasti – zpravidla doučování zajištěné školou, popř. v odůvodněných případech zprostředkování kontaktu zákonného zástupce na externí subjekt zajišťující doučování. Stanoven je termín dalšího setkání ve vztahu k vyhodnocení účinnosti stanoveného postupu (zpravidla za 4 týdny). Informován je zákonný zástupce, který může být v případě potřeby či zájmu přizván k jednání.

Pokud zákonný zástupce neprojevuje zájem situaci řešit (pokud je to nutné) nebo nelze z jakéhokoli důvodu schůzku domluvit, je k řešení situace následně vyzván vedením školy písemně.

Ve stanoveném termínu (tj. cca za 4 týdny) zhodnotí učitel, třídní učitel, výchovný poradce aktuální stav. Ze společné schůzky je vyhotoven zápis. V případě, že nedošlo ke zlepšení žákova prospěchu, jsou učiněny další nezbytné kroky – např. odeslání žáka k aktuálnímu vyšetření do školského poradenského zařízení. Informován je zákonný zástupce.

Pokud zákonný zástupce z jakéhokoli důvodu se školou nespolupracuje, je informován OSPOD.

Žák je i nadále školou mapován.

Závěr

Cílem školy je poskytnout všem žákům zdravé prostředí pro jejich zdárný vývoj – ať se již jedná o eliminaci vzniku rizikového chování či předcházení školní neúspěšnosti. Oba faktory vnímáme jako velmi důležité a pro zdravý vývoj žáků nezbytné.

V Brozanech nad Ohří dne 1. 9. 2022

Mgr. Bc. Lucie Svozilová